

“เบส 3 ลีลา” บทเพลงบรรเลง 3 ลีลาสำหรับอิเล็กทรอนิกส์เบส

“BASS 3 LEELA” 3-STYLE INSTRUMENTAL SONG FOR ELECTRIC BASS

สิรภพ สิทธิสน*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นครปฐม ประเทศไทย

Siraphop Sitson*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Nakhon Pathom, Thailand

Received 04/02/2026, Revised 30/06/2026, Accepted 14/08/2026

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์ : อิเล็กทรอนิกส์เบสเป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาทสำคัญในวงดนตรีสมัยนิยมและวงดนตรีประเภทอื่น ๆ อีกมากมาย จึงได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอิเล็กทรอนิกส์เบสนอกจากการฝึกทักษะเฉพาะเครื่องแล้ว การฝึกทักษะการบรรเลงร่วมกับวงดนตรีในลีลาต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากเช่นกัน ในต่างประเทศมีผู้สร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงเพื่อใช้สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยมจำนวนมาก อาทิ John Patitucci ศิลปินและนักประพันธ์เพลงชาวอเมริกันที่สร้างสรรค์ผลงาน Ultimate Play-Along for Bass โดยประพันธ์เพลงในหลากหลายลีลา เช่น บลูส์ ฟังก์ ร็อก และเร็กเก้ รวมถึง Rockschool องค์กรจัดสอบและรับรองวิทยฐานะทางดนตรีระดับสากลในประเทศอังกฤษ ที่สร้างสรรค์ผลงานเพื่อใช้เป็นแบบฝึกทักษะและทดสอบมาตรฐานการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส อย่างไรก็ตาม จากการสืบค้นในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ผ่านระบบ ThaiJO และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (Thai Digital Collection) ไม่พบงานวิจัยหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการในประเทศไทยที่สร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยมในบริบทการฝึกทักษะ แต่พบว่ามีงานวิจัยสร้างสรรค์ที่มีกรอบแนวคิดใกล้เคียงกัน ได้รับการตีพิมพ์แล้ว คือ “ขึ้นสาย บรรเลงเพลงกีตาร์ไฟฟ้า” ของเจตนิพิฐ สังข์วิจิตร ผู้วิจัยจึงนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับอิเล็กทรอนิกส์เบส โดยสร้างสรรค์นวัตกรรมและสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลง ผ่านการประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ที่เป็นชุดบทเพลงสำหรับบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสกับวงดนตรีสมัยนิยมที่ประกอบด้วย อิเล็กทรอนิกส์เบส อิเล็กทรอนิกส์กีตาร์ เปียโน และกลองชุด จำนวน 3 บทเพลงย่อย ในแต่ละบทเพลงมีลีลาทางดนตรีที่แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 1) บลูส์ 2) ฟังก์ และ 3) แจ๊ส การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมชุดบทประพันธ์เพลงบทใหม่สำหรับการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส และ 2) เพื่อสร้างสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส

วิธีการศึกษา : การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลงดนตรีสมัยนิยม ประกอบด้วย 1.1) ศึกษาลีลาทางดนตรีทั้ง 3 ลีลา คือ บลูส์ ฟังก์ และแจ๊ส 1.2) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดนตรี 1.3) ศึกษาเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส และ 1.4) ศึกษาผลงานการประพันธ์เพลงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ประพันธ์ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” 3) จัดทำโน้ตเพลง 4) ฝึกซ้อมบทประพันธ์เพลงกับนักดนตรี 5) บันทึกเสียงเพื่อใช้เป็นบทเพลงต้นฉบับ 6) ตัดต่อเสียงเพื่อใช้เป็นร่องเสียงสนับสนุน 7) เผยแพร่บทประพันธ์เพลงในรูปแบบสื่อออนไลน์ และ 8) เผยแพร่งานวิจัยในรูปแบบวิชาการ

* Corresponding author, email: aatite@webmail.npru.ac.th

ผลการศึกษา : การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างสรรค์ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ประกอบด้วย 3 บทเพลงย่อย มีความยาวรวมประมาณ 16 นาที ได้แก่ 1) ลีลาบลูส์ ความยาว 5:41 นาที ใช้สังคีตลักษณะแบบบลูส์ 12 ห้อง อัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 92 มีศูนย์กลางเสียงอยู่ที่โน้ต A ประพันธ์ด้วยลักษณะจังหวะซฟเฟิล 2) ลีลาฟังก์ ความยาว 3:49 นาที ใช้สังคีตลักษณะแบบ ABAC อัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 119 มีศูนย์กลางเสียงอยู่ที่โน้ต E ประพันธ์ด้วยลักษณะจังหวะซิกซ์ทีนโน้ตฟิลล์ และ 3) ลีลาแจ๊ส ความยาว 7 นาที ใช้สังคีตลักษณะแบบ ABA ใช้อัตราความเร็วแบบยืดหยุ่นในช่วงนำและในช่วงทำนองหลักจนจบ บทเพลง ใช้อัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 153 ในกุญแจเสียง F ไมเนอร์ ประพันธ์ด้วยลักษณะจังหวะสเตรทเทท ด้านแนวคิดทางทฤษฎีดนตรี ผู้วิจัยเลือกใช้สังคีตลักษณะของดนตรีแจ๊สเป็นโครงสร้างหลักในทุกบทเพลง ประพันธ์ทำนองโดยเลือกใช้บันไดเสียงและโหมดต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับคอร์ดที่กำลังดำเนินอยู่ และใช้ทฤษฎีโมดัลอินเตอร์เชนจ์และทฤษฎีการเปลี่ยนกุญแจเสียงเพื่อเพิ่มความหลากหลายของเสียงประสาน ด้านเทคนิคการบรรเลงผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคที่หลากหลายไว้ อาทิ การดีดสลับ การอุดสาย การกวาดสาย การเล่นโกสต์โน้ต การดีดข้ามสาย การเล่นรูดเสียงและรูดสาย การเล่นควบสาย การเล่นโน้ตฮาร์โมนิก การเคาะสายและเกี่ยวสาย และการจิ้มสาย ทั้งนี้ได้นำบทประพันธ์เผยแพร่ในรูปแบบสื่อออนไลน์ผ่านช่องทางยูทูบ ประกอบด้วยบทเพลงต้นฉบับ ร่องเสียงสนับสนุน และโน้ตเพลงในรูปแบบ PDF และเผยแพร่ในรูปแบบวิชาการ

บทสรุป : การดำเนินการวิจัยประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยทุกประการ ได้ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ซึ่งเป็นนวัตกรรมและสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางทฤษฎีดนตรีและเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้องกับลักษณะของแต่ละลีลา โดยใช้สังคีตลักษณะของดนตรีแจ๊สเป็นโครงสร้างหลัก เลือกใช้จังหวะที่เหมาะสมกับแต่ละลีลา และสอดแทรกเทคนิคการบรรเลงที่หลากหลายตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงทำให้บทประพันธ์มีความท้าทายและเหมาะสมสำหรับการฝึกทักษะ การเผยแพร่บทประพันธ์ในรูปแบบสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก นอกจากนี้งานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่ากรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถถ่ายโอนข้ามเครื่องดนตรีที่มีบทบาทต่างกันในวงได้ โดยต้องปรับให้สอดคล้องกับบทบาทและธรรมชาติของเครื่องดนตรีปลายทาง

คำสำคัญ : ลีลา / บทเพลงบรรเลง / อิเล็กทรอนิกส์ / สื่อออนไลน์

Abstract

Background and Objectives: The electric bass is a musical instrument that plays a significant role in popular music ensembles and various other types of musical groups, making it highly popular from the past to the present. Learning and practicing the electric bass involves not only practicing instrument-specific skills but also mastering the ability to perform with ensembles across different musical styles, which is equally important. Internationally, many composers have created musical compositions for practicing electric bass skills with popular music ensembles, such as John Patitucci, an American artist and composer who created the Ultimate Play-Along for Bass, featuring compositions in various styles including blues, funk, rock, and reggae, as well as RockschooL, an international music examination and certification organization in the United Kingdom that creates works for skill practice and standardized testing of electric bass performance. However, a search of the Thai-Journal Citation Index (TCI) database via ThaiJO and the Thai Digital Collection found no research or academic publications in Thailand that have created compositions for electric bass performance with popular music ensembles in a skill practice

context, although a creative research work with a closely related conceptual framework, namely “Kheun Sai Bunleng for Electric Guitar” by Jetnipith Sungwijit, had already been published. The researcher therefore adapted this framework to the electric bass, creating innovative works and online media for practicing performance skills through the composition of “Bass 3 Leela,” a set of pieces for electric bass performance with a popular music ensemble consisting of electric bass, electric guitar, piano, and drum set, comprising three sub-pieces, each with different musical styles: 1) blues, 2) funk and 3) jazz. This research has two objectives: 1) to create an innovative set of new musical compositions for electric bass performance; and 2) to create online media for practicing electric bass performance skills.

Methods: The research process was divided into eight steps: 1) studying and researching data by collecting information related to popular music composition, including 1.1) studying the three musical styles: blues, funk and jazz, 1.2) studying musical concepts and theories, 1.3) studying electric bass performance techniques, and 1.4) studying related composition works and research; 2) composing the “Bass 3 Leela” composition set; 3) creating sheet music for the compositions; 4) rehearsing the compositions with musicians; 5) recording audio for the original tracks; 6) editing audio for backing tracks; 7) publishing the compositions in online media format; and 8) disseminating the research in academic format.

Results: This research successfully created the “Bass 3 Leela” composition set, consisting of three sub-pieces with a total duration of approximately 16 minutes: 1) Leela Blues, 5:41 minutes long, using a 12-bar blues form, tempo of quarter note = 92, with A as the tonal center, composed with shuffle rhythm; 2) Leela Funk, 3:49 minutes long, using ABAC form, tempo of quarter note = 119, with E as the tonal center, composed with sixteenth-note feel rhythm; and 3) Leela Jazz, 7 minutes long, using ABA form, employing rubato tempo in the introduction and tempo of quarter note = 153 from the main melody to the end in F minor key, composed with straight-eighth rhythm. Regarding musical theory concepts, the composer selected jazz musical forms as the main structural framework for all pieces, composed melodies using various scales and modes appropriate to the progressing chords, and employed modal interchange and modulation theories to enhance harmonic diversity. In terms of performance techniques, the composer incorporated various techniques including alternate plucking, string muting, string raking, ghost notes, string skipping, slides and glissandos, multiple-stops, harmonic notes, hammer-on and pull-off, and tapping. The compositions have been published through YouTube, comprising original tracks, backing tracks, and downloadable PDF sheet music, as well as in academic format.

Conclusions: The research was successfully completed and achieved all research objectives. The “Bass 3 Leela” composition set serves as an innovative work and online media for practicing electric bass performance skills. The composer applied musical theory concepts and electric bass performance techniques appropriately for each style's characteristics, using jazz musical forms as the main structure, selecting appropriate rhythms for each style, and incorporating diverse performance techniques from basic to advanced levels, making the compositions challenging and suitable for skill practice. Publishing the compositions in online media format

enables interested individuals to access them conveniently. In addition, this research demonstrates that the conceptual framework can be transferred across instruments with different ensemble roles, provided that it is adapted to suit the role and nature of the target instrument.

Keywords: Style / Instrumental Song / Electric Bass / Online Media

บทนำ (Introduction)

อีเล็คทริกเบส (electric bass) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย มีลักษณะคล้ายอีเล็คทริกกีตาร์ (electric guitar) แต่มีโครงสร้างของตัวที่ใหญ่และยาวกว่า ใช้สายขนาดเส้นใหญ่และยาวกว่าเพื่อให้ได้ย่านความถี่เสียงต่ำ โดยเริ่มต้นอีเล็คทริกเบสถูกสร้างมาให้มี 4 สาย ประกอบด้วยสายเสียง G, D, A และ E¹ อีเล็คทริกเบสเป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีสำคัญที่ใช้ประกอบอยู่ในวงดนตรีสมัยนิยม (popular music ensemble) และวงดนตรีประเภทอื่น ๆ อีกมากมายจึงทำให้อีเล็คทริกเบสเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอีเล็คทริกเบสนอกจากการฝึกทักษะเฉพาะเครื่องแล้ว การฝึกทักษะการบรรเลงร่วมกับวงดนตรีในลีลา (style) ต่าง ๆ ก็ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากเช่นกัน โดยในต่างประเทศมีผู้สร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงเพื่อใช้สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอีเล็คทริกเบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยม อาทิ จอห์น พาติทูกชี (John Patitucci) ศิลปินและนักประพันธ์เพลงชาวอเมริกันได้สร้างสรรค์ผลงาน *Ultimate Play-Along for Bass*² โดยประพันธ์เพลงเพื่อใช้สำหรับการฟังและการฝึกทักษะการบรรเลงอีเล็คทริกเบส ทั้งนี้จอห์นได้ประพันธ์เพลงในหลากหลายลีลา เช่น บลูส์ (blues) ฟังก์ (funk) ร็อก (rock) และเร็กเก (reggae) เป็นต้น และร็อกสคูล³ (Rockschool) องค์กรจัดสอบและรับรองวิทยฐานะทางดนตรีระดับสากลในประเทศอังกฤษที่สร้างสรรค์ผลงานเพลงในลีลาต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแบบฝึกทักษะและทดสอบมาตรฐานการบรรเลงอีเล็คทริกเบสเช่นกัน

สำหรับในประเทศไทยจากการสืบค้นในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ผ่านระบบ ThaiJO และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (Thai Digital Collection) ไม่พบงานวิจัยหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการในประเทศไทยที่สร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการบรรเลงอีเล็คทริกเบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยมในบริบทการฝึกทักษะ อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านดนตรีสมัยนิยมที่มีกรอบแนวคิดในการสร้างสื่อการฝึกทักษะในลักษณะใกล้เคียงกันได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว ได้แก่ งานวิจัยสร้างสรรค์ “ขึ้นสาย บรรเลงเพลงกีตาร์ไฟฟ้า”⁴ ของเจตนิพิฐ สังขวิจิตร ซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่ากรอบแนวคิดการสร้างสื่อการฝึกทักษะผ่านดนตรีสมัยนิยม ประกอบด้วยบทเพลงต้นฉบับ ร้องเสียงสนับสนุน (backing track) และโน้ตเพลงมีประสิทธิภาพสำหรับเครื่องดนตรีกีตาร์ไฟฟ้าหรืออีเล็คทริกกีตาร์ในวงดนตรีสมัยนิยม งานวิจัยดังกล่าวมุ่งเน้นที่อีเล็คทริกกีตาร์ในฐานะเครื่องดนตรีทำนอง (melodic lead) ที่ทำหน้าที่นำเสนอทั้งทำนองหลัก คอร์ด และการดันสดผ่านกรอบทฤษฎีโหมด (modal improvisation) จึงยังไม่มีกรอบแนวคิดเดียวกันนี้สามารถถ่ายโอน (transfer) ไปสู่อีเล็คทริกเบสซึ่งมีบทบาทในวงดนตรีที่แตกต่างออกไปอย่างมีนัยสำคัญได้หรือไม่ กล่าวคือ ในขณะที่อีเล็คทริกกีตาร์ทำหน้าที่นำเสนอทำนองในฐานะเครื่องดนตรีทำนองหลัก อีเล็คทริกเบสทำหน้าที่เป็นรากฐานทางเสียงประสานและจังหวะของวง (harmonic and rhythmic

¹ Siraphop Sitson, *Practice of Electric Bass* (Bangkok: Tana Press, 2024), 1. (in Thai)

² John Patitucci, *Ultimate Play-Along for Bass* (New York: Manhattan Music, 1996), 1.

³ Rockscool, *Bass Grade 5* (London: Hal Leonard Europe Limited, 2018), 1.

⁴ Jetnipith Sungwijit, “Creative Research ‘Kheun Sai Bunleng for Electric Guitar,’” *Rangsit Music Journal* 21, no. 1 (January-June 2026): 5-6, <https://doi.org/10.59796/rmj.V21N1.2025.R0205>. (in Thai)

foundation) โดยกำหนดว่าคอร์ดที่ดำเนินอยู่นั้นมีความรู้สึกอย่างไรในมิติของจังหวะ ซึ่งเป็นบทบาทที่มีลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ เทคนิคพื้นฐานของอิเล็กทริกเบสที่ใช้การดีดสลับนิ้ว (alternate plucking) เป็นหลัก ตลอดจนความต้องการที่จะจัดทำสื่อการฝึกทักษะที่ใช้โน้ตสองระบบควบคู่กัน คือ โน้ตดนตรีตะวันตก (western music notation) และเบสแท็บลาเจอร์ (bass tablature) ยังชี้ให้เห็นว่าการนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับอิเล็กทริกเบสจำเป็นต้องมีการปรับตัวในหลายด้าน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับอิเล็กทริกเบส โดยสร้างสรรค์นวัตกรรมชุดบทประพันธ์เพลงและสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลง ผ่านการประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ที่เป็นชุดบทเพลงสำหรับบรรเลงอิเล็กทริกเบสกับวงดนตรีสมัยนิยม ประกอบด้วย อิเล็กทริกเบส อิเล็กทริกกีตาร์ เปียโน (piano) และกลองชุด (drumset) จำนวน 3 บทเพลง ในแต่ละบทเพลงมีลีลาทางดนตรีที่แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 1) บลูส์ 2) ฟังก์ และ 3) แจ๊ส (jazz) ทั้งนี้เนื่องจากดนตรีทั้ง 3 ลีลาเป็นรากฐานสำคัญของดนตรีสมัยนิยมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมชุดบทประพันธ์เพลงบทใหม่สำหรับการบรรเลงอิเล็กทริกเบส
2. เพื่อสร้างสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทริกเบส

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Reviews)

สำหรับผลงานการประพันธ์เพลงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความรู้ด้านวิธีการประพันธ์เพลงเพื่อการบรรเลงอิเล็กทริกเบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยม ตัวอย่างบทประพันธ์ที่สำคัญ อาทิ

1. “Reggae (Shuffle Style)”⁵ ประพันธ์โดย จอห์น พาติตูคซี (John Patitucci) นักอิเล็กทริกเบสและนักประพันธ์เพลงชาวอเมริกัน บทเพลงนี้เป็นบทประพันธ์ในลีลาเร็กเก้ (reggae) จากการศึกษา ผู้วิจัยพบแนวคิดการประพันธ์ที่สำคัญหลายประการ อาทิ การใช้ลักษณะจังหวะซัฟเฟิลดำเนินตลอดทั้งบทเพลง การใช้เทคนิคการอุดสาย (string muting) และการดีดสายแบบปกติ (alternate plucking) สลับกันไปมาตลอดทั้งบทเพลง และการประพันธ์ให้มีช่วงที่อิเล็กทริกกีตาร์และอิเล็กทริกเบสบรรเลงเสียงเดียวกัน (unison) บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้สำหรับการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทริกเบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยม ประกอบไปด้วย อิเล็กทริกกีตาร์ อิเล็กทริกเบส เปียโน และกลองชุด ทั้งนี้ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญในการเขียนโน้ตแนวเสียง (part) อิเล็กทริกเบสเป็นหลัก

2. “Smack Talk”⁶ ประพันธ์โดย ซีมอน ทรู๊ป (Simon Troup) นักประพันธ์เพลงและนักวิชาการดนตรีชาวอังกฤษ บทเพลงนี้เป็นบทประพันธ์ในลีลาบลูส์ ในกุญแจเสียง G ไมเนอร์ (minor) จากการศึกษา ผู้วิจัยพบแนวคิดการประพันธ์ที่สำคัญหลายประการ อาทิ การใช้ลักษณะจังหวะซัฟเฟิลดำเนินตลอดทั้งบทเพลง การประพันธ์โดยใช้โน้ตสามพยางค์ (triplet) จัดกลุ่มโน้ตให้อิเล็กทริกกีตาร์และอิเล็กทริกเบสบรรเลงเสียงเดียวกัน และการออกแบบให้อิเล็กทริกเบสด้นสด (improvisation) โดยเขียนเฉพาะคอร์ดไว้ที่แนวเสียงอิเล็กทริกเบส บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้สำหรับการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทริกเบสร่วมกับวงดนตรีสมัยนิยม ประกอบไปด้วย อิเล็กทริกกีตาร์ อิเล็กทริกเบส เปียโน และกลองชุด โดยถูกจัดรวบรวมอยู่ในตำรา *Rockschool Bass Grade 5*, 2012 & 2018

⁵ John Patitucci, *Ultimate Play-Along for Bass* (New York: Manhattan Music, 1996), 28-31.

⁶ Rockscool, *Bass Grade 5* (London: Hal Leonard Europe Limited, 2018), 55-58.

3. “ขึ้นสาย บรรเลงเพลงกีตาร์ไฟฟ้า”⁷ เป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์ประพันธ์โดย เจตนิพิฐ สังขวิจิตร บทประพันธ์เพลงชุดนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์กีตาร์ในลีลาดนตรีสมัยนิยมตลอดจนทักษะการดนตรีโดยประพันธ์ไว้ทั้งหมด 5 ลีลา คือ 1) บลูส์ 2) แจ๊ส 3) ฟังก์ 4) ฟิวชั่นแจ๊ส (fusion jazz) และ 5) ร็อก จากการศึกษาพบว่างานวิจัยดังกล่าวได้พิสูจน์ประสิทธิผลของกรอบแนวคิดการสร้างสื่อการฝึกทักษะผ่านดนตรีสมัยนิยม ซึ่งประกอบด้วยการใช้ลีลาดนตรีเป็นบริบทการประพันธ์ การกำหนดกรอบทฤษฎีใหม่สำหรับการดนตรี และการผลิตบทเพลงต้นฉบับคู่กับร่องเสียงสนับสนุนในบริบทของอิเล็กทรอนิกส์กีตาร์ อย่างไรก็ตาม อิเล็กทรอนิกส์กีตาร์มีบทบาทที่แตกต่างออกไปในฐานะรากฐานทางเสียงประสานและจังหวะของวง ซึ่งส่งผลต่อการออกแบบบทเพลงและสื่อการฝึกทักษะที่แตกต่างจากอิเล็กทรอนิกส์กีตาร์อย่างมีนัยสำคัญ

4. “เสียงसान ชั้นเดียว”⁸ เป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์ประพันธ์โดย สิริภพ สิทธิสน เป็นบทเพลงท่อนที่ 3 จากทั้งหมด 3 ท่อนของบทประพันธ์เพลง “เสียงसान” ในลีลาแจ๊สร่วมสมัย (contemporary jazz) ที่เป็นการผสมผสานองค์ประกอบดนตรีไทยเข้ากับองค์ประกอบดนตรีแจ๊ส จากการศึกษา ผู้วิจัยพบแนวคิดการประพันธ์ที่สำคัญ อาทิ การดำเนินทำนองหลักโดยใช้จังหวะแบบสเตรทเททตลอดทั้งบทเพลง การนำสังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้องมาใช้ในการประพันธ์เพลงแจ๊สร่วมสมัย และการประพันธ์ให้อิเล็กทรอนิกส์กีตาร์เล่นโดยไม่มีคอร์ดสนับสนุน (comping chord)

5. “Teen Town”⁹ ประพันธ์โดย เจโค ปัสโตรียัส (Jaco Pastorius, ค.ศ. 1951-1987) นักอิเล็กทรอนิกส์และนักประพันธ์เพลงชาวอเมริกัน บทเพลงนี้เป็นบทประพันธ์ในลีลาฟิวชั่นแจ๊ส ที่เป็นการผสมผสานระหว่างดนตรีแจ๊สกับดนตรีฟังก์ จากการศึกษาผู้วิจัยพบแนวคิดการประพันธ์ที่สำคัญ อาทิ การประพันธ์โดยใช้สังคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊สแบบ ABA และการประพันธ์ให้อิเล็กทรอนิกส์กีตาร์เป็นเครื่องดนตรีนำ โดยใช้แนวคิดการประพันธ์ทำนองหลักด้วยเบสไลน์ (melodic bass line)

6. “Portrait of Tracy”¹⁰ ประพันธ์โดย เจโค ปัสโตรียัส ในลีลาแจ๊ส เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับการบรรเลงเดี่ยว (solo) อิเล็กทรอนิกส์กีตาร์โดยเฉพาะ จากการศึกษา ผู้วิจัยพบแนวคิดการประพันธ์ที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การประพันธ์ช่วงนำ (intro) ให้ดำเนินไปด้วยอัตราความเร็ว (tempo) แบบจังหวะยืดหยุ่น (rubato) เพื่อสร้างความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติและถ่ายทอดอารมณ์ของผู้บรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บทเพลงยังมีการใช้เทคนิคการเล่นควบสาย (multiple-stop) กับเทคนิคการเล่นโน้ตฮาร์โมนิก (harmonic note) ผสมผสานกันได้อย่างลงตัวตลอดทั้งบทเพลง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

การดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลงดนตรีสมัยนิยมที่มีลีลาทางดนตรีแตกต่างกัน โดยแบ่งการศึกษออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่

1.1 ศึกษาลีลาทางดนตรี ประกอบด้วย

1) ลีลาบลูส์ ศึกษาประวัติความเป็นมา ลักษณะเฉพาะ สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง (twelve bar blues) รูปแบบการขานนำและการตอบกลับ และลักษณะจังหวะชัฟเฟิล (shuffle)

2) ลีลาฟังก์ ศึกษาที่มาของดนตรีฟังก์ บทบาทของอิเล็กทรอนิกส์กีตาร์ และลักษณะจังหวะซิกซ์ทีนโน้ตฟิลล์

⁷ Jetnipith Sungwijit, *Kheun Sai Bunleng for Electric Guitar* (Bangkok: Tana Press, 2024), 1. (in Thai)

⁸ Siraphop Sitson, “Seangsan” for Mixed Ensemble Thai and Jazz Music (Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Rajabhat University, 2020), 45-51. (in Thai)

⁹ Jaco Pastorius, *The Essential Jaco Pastorius*, trans. Dan Towey, Matt Scharfglass, and Chris Kringel (Milwaukee, WI: Hal Leonard, 2002), 91-93.

¹⁰ Sean Malone, *A Portrait of Jaco: The Solos Collection* (Milwaukee, WI: Hal Leonard, 2002), 21-23.

(sixteenth-note feel)

3) ลีลาแจ๊ส ศึกษาแนวคิดพื้นฐานของดนตรีแจ๊ส การด้นสด (improvisation) สังคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊ส ในรูปแบบต่าง ๆ และลักษณะจังหวะสเตรทเอท (straight eighth)

1.2 ศึกษาแนวคิดทางดนตรีและทฤษฎี อาทิ สังคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊ส (jazz form) การเลือกใช้จังหวะที่เหมาะสมกับแต่ละลีลา การประพันธ์ทำนองโดยใช้บันไดเสียง (scale) และโหมด (mode) ต่าง ๆ ทฤษฎีโน้ตในคอร์ด (chord tone) โน้ตไกด์โทน (guide tone) ทฤษฎีโหมดลอินเตอร์เชนจ์ (modal interchange) และทฤษฎีการเปลี่ยนกุญแจเสียง (modulation)

1.3 ศึกษาเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทริกเบส ประกอบด้วย 1) เทคนิคพื้นฐาน เช่น การดีดสลับ (alternate plucking) และการอุดสาย (string muting) 2) เทคนิคขั้นกลาง เช่น การกวาดสาย (string raking) การเล่นโกสต์โน้ต (ghost note) การดีดข้ามสาย (string skipping) การเล่นรูดเสียงและรูดสาย (glissando and slide) การเคาะสายและเกี่ยวสาย (hammer-on and pull-off) และการเล่นโน้ตฮาร์โมนิก (harmonic note) และ 3) เทคนิคขั้นสูง เช่น การเล่นควบสาย (multiple-stop) และการจิ้มสาย (tapping)

1.4 ศึกษาผลงานการประพันธ์เพลงที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ผลงานของนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีที่มีชื่อเสียง เพื่อศึกษาแนวทางการประพันธ์ การใช้สังคีตลักษณ์ การเลือกใช้เทคนิค และวิธีการนำเสนอบทประพันธ์

2. ประพันธ์เพลง หลังจากศึกษาข้อมูลอย่างครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการประพันธ์เพลงจำนวน 3 บทเพลงย่อย โดยแต่ละบทเพลงมีลีลาทางดนตรีที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) ลีลาบลูส์ (Leela Blues) 2) ลีลาฟังก์ (Leela Funk) และ 3) ลีลาแจ๊ส (Leela Jazz)

3. จัดทำโน้ตเพลง ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำโน้ตเพลงทั้ง 3 บทเพลงย่อยอย่างละเอียดและครบถ้วน โดยการบันทึกโน้ตดนตรีด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Sibelius บันทึกแนวเสียงของเครื่องดนตรีทั้ง 4 ชิ้น ได้แก่ อิเล็กทริกเบส อิเล็กทริกกีตาร์ เปียโนหรือคีย์บอร์ด และกลองชุด ทั้งนี้ได้จัดทำโน้ตแนวเสียงอิเล็กทริกเบสโดยเฉพาะในรูปแบบโน้ตดนตรีตะวันตก (western music notation) และรูปแบบเบสแท็บลาเจอร์ (bass tablature) เพื่อความสะดวกในการฝึกปฏิบัติ

4. ฝึกซ้อมบทประพันธ์เพลงกับนักดนตรี ผู้วิจัยมอบโน้ตเพลงให้นักดนตรีแต่ละคนศึกษาล่วงหน้า และจัดการฝึกซ้อมแบบแยกส่วน (sectional rehearsal) สำหรับเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น จากนั้นจัดการฝึกซ้อมแบบรวมวง (full ensemble rehearsal) เพื่อให้ให้นักดนตรีทุกคนบรรเลงร่วมกัน ทั้งนี้ได้ปรับแก้และพัฒนาบทประพันธ์ตามความเหมาะสมจากการฝึกซ้อมจริง

5. บันทึกเสียงเพื่อใช้เป็นบทเพลงต้นฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกเสียงบทประพันธ์เพลงทั้ง 3 บทเพลงย่อย โดยบันทึกเสียงแต่ละเครื่องดนตรีแบบแยกแนวเสียง (multi-track recording) เพื่อความยืดหยุ่นในการตัดต่อ

6. ตัดต่อเสียงอิเล็กทริกเบสออกเพื่อใช้เป็นร่องเสียงสนับสนุน กล่าวคือ นำไฟล์เสียงแบบแยกแนวเสียงที่บันทึกไว้มาตัดเสียงอิเล็กทริกเบสออกจากการผสมเสียงเหลือเพียงเสียงของอิเล็กทริกกีตาร์ เปียโน และกลองชุด

7. นำบทประพันธ์เพลงออกเผยแพร่ในรูปแบบสื่อออนไลน์ โดย 1) จัดเตรียมสื่อออนไลน์ ประกอบไปด้วย 1.1) โน้ตเพลงในรูปแบบ PDF ที่สามารถดาวน์โหลดได้ 1.2) ไฟล์เสียงบทเพลงต้นฉบับ และ 1.3) ไฟล์เสียงร่องเสียงสนับสนุน 2) เลือกช่องทางเผยแพร่โดยใช้ช่องทางยูทูบ (YouTube) 3) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ โดยเปิดช่องทางติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ติกต็อก (TikTok) และอินสตาแกรม (Instagram)

8. จัดพิมพ์และนำเสนอเป็นบทความวิจัยและรูปเล่มโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลงานวิจัย (Results)

การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างสรรค์ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ที่เป็นทั้งนวัตกรรมและสื่อออนไลน์เพื่อการฟัง การศึกษา และการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส ซึ่งประกอบด้วย 3 บทเพลงย่อย มีความยาวรวมประมาณ 16 นาที โดยผลการวิจัยสามารถสรุป ได้ดังนี้

1. ลีลาบลูส์ (Leela Blues) มีความยาว 5:41 นาที ใช้สังคีตลักษณ์ (musical form) แบบบลูส์ 12 ห้อง อัตราความเร็ว โน้ตตัวดำ (quarter note) เท่ากับ 92 อัตราจังหวะ (meter) 4/4 มีศูนย์กลางเสียงอยู่ที่โน้ต A (A-centered) โดยใช้โครงสร้าง คอร์ดแบบบลูส์ 12 ห้องเป็นกรอบหลักของเสียงประสาน ประพันธ์ด้วยลักษณะจังหวะซัฟเฟิล โดยใช้บันไดเสียง A บลูส์ (blues scale) เป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ทำนองหลัก ทั้งนี้อิเล็กทรอนิกส์เบสถูกกำหนดให้ทำหน้าที่บรรเลงเดี่ยว (solo) ทำนองหลัก ในตอน A¹ ดัง Example 1

Example 1 The main melody played by the electric bass solo in section A¹

Source: by author

ในการบรรเลงแนวทำนองหลัก ผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสเอาไว้ อาทิ

1) เทคนิคการเล่นควบสาย (multiple-stop) ผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคการเล่นควบสายไว้ในช่วงที่อิเล็กทรอนิกส์เบสบรรเลงเดี่ยววาทอน A¹ โดยประพันธ์ให้เล่นควบ 2 สายเพื่อให้ได้เสียงโน้ตขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ (perfect fourth interval) ในห้องที่ 3-4, 5-6, 8, 9-10 และโน้ตขั้นคู่ 4 อ็อกเมนเทด (augmented fourth interval) ในห้องที่ 13-14 ดัง Example 2

The image displays a musical score for a bass guitar, specifically focusing on the multiple-stop technique. The score is written in bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. It is divided into four systems, each representing a different measure of the piece. The first system starts with a measure labeled 'N.C.' (No Chord) and 'A' (Augmented fourth interval), followed by a measure with a 'Multiple-stop' technique indicated by a box and the numbers 14 and 14. The second system shows measures 5 and 6, with measure 5 containing a 'Multiple-stop' technique (14, 14) and measure 6 containing a 'Multiple-stop' technique (10, 10). The third system shows measures 9 and 10, with measure 9 containing a 'Multiple-stop' technique (14, 14) and measure 10 containing a 'Multiple-stop' technique (5, 6). The fourth system shows measures 12 and 13, with measure 12 containing a 'Multiple-stop' technique (13, 12) and measure 13 containing a 'Multiple-stop' technique (13, 12). The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings, as well as a fretboard diagram at the bottom of each system.

Example 2 Multiple-stop technique in section A¹

Source: by author

2) เทคนิคการเคาะสายและเกี่ยวสาย (hammer-on and pull-off) ผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคการเล่นเคาะสายในท่อนที่ 4, 7, 8 และ 12 และการเคาะสายและเกี่ยวสายในท่อนที่ 11-12 ในทำนองหลักท่อน A¹ ดัง Example 3

The image displays a musical score for a piece in G major (one sharp) and 4/4 time. The score is divided into four systems, each representing a different measure of the main melody. The notation includes a bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody is written on a single staff, and the fretboard is shown below it with fingerings and techniques indicated. The techniques highlighted are hammer-ons and pull-offs, marked with 'N.C.' (Natural Chord) and 'A' (Accented) above the notes. The fretboard shows fingerings such as 0, 3, 5, 14, 10, 6, 7, 5, 3, 5, 5, 0, 3, 5, 3, 4, 5, 5, 13, 12, and 5. The techniques are labeled 'Hammer-on' and 'Hammer-on and Pull-off'.

Example 3 Hammer-on and pull-off technique in the main melody

Source: by author

นอกจากนี้ ในช่วงเชื่อม (transition) ของบทเพลงลีลาบลูส์ ผู้วิจัยได้สอดแทรกแนวคิดทางทฤษฎีและการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสเอาไว้ กล่าวคือ ประพันธ์ให้ผู้ฝึกได้บรรเลงแนวทำนองช่วงเชื่อมในขาขึ้น (ascending) โดยสร้างจากบันไดเสียง A เพนทาโทนิคไมเนอร์ (pentatonic minor scale) ประกอบด้วยโน้ต A C D E และ G ที่มีช่วงเสียง (range) กว้างถึง 2 ช่วงคู่แปด (octave) ในลักษณะจังหวะสามพยางค์ (triplet) ต่อเนื่องและใช้กลุ่มการเน้นเสียงที่ต่างกันออกไปในท่อนที่ 26-27 ดัง Example 4 ในช่วงกลางของแนวทำนองยังสอดแทรกแนวคิด “การซ้ำเปลี่ยนระดับขั้นคู่ทำนอง (melodic interval sequence)” คือ การบรรเลงขั้นคู่ทำนองด้วยการซ้ำที่รักษารูปแบบหรือเค้าโครงทำนองเดิมไว้

แต่ปรับระดับเสียงให้สูงขึ้นหรือต่ำลง¹¹ โดยประพันธ์ให้เข้าด้วยขั้นคู่ 3 และ 4 ในห้องที่ 26-27 ดัง Example 5 และในช่วงทำนองขาลง (descending) ประพันธ์ให้บรรเลงทำนองด้วยบันไดเสียง A บลูส์ ในห้องที่ 27-29 ดัง Example 4

Melody based on the A pentatonic minor scale

Melody based on the A blues scale

Example 4 Scales for creating ascending and descending melodic lines in the transitions

Source: by author

P4 P4 M3 P4 P4

P4 P4 M3 P4 P4

Example 5 Melodic interval sequence lines in the transitions

Source: by author

¹¹ Siraphop Sitson, *Practice of Electric Bass* (Bangkok: Tana Press, 2024), 133. (in Thai)

อีกทั้งในช่วงเดี่ยวอิเล็กทริกกีตาร์ผู้วิจัยได้ประพันธ์ทางเบสหรือเบสไลน์ (bass line) เพื่อให้ผู้บรรเลงได้ฝึกการบรรเลงสนับสนุน โดยประพันธ์ให้เบสไลน์ไม่ซ้ำกันทั้ง 3 เที้ยว (chorus) และสอดแทรกเทคนิคต่าง ๆ ไว้ เช่น การเคาะสายในท่อนที่ 56 การเล่นโกสต์โน้ต (ghost note) ในท่อนที่ 58 และการรูดสาย (slide) ในท่อนที่ 63 เป็นต้น ดัง Example 6

The image displays three systems of musical notation for a bass line, each consisting of a staff with a treble clef and a corresponding fretboard diagram below it. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4.

- System 1 (Measures 55-58):** Labeled with a key signature change to one sharp and a 4/4 time signature. The staff shows a sequence of notes with a hammer-on technique indicated by a bracket and '3' in measure 57. A 'Ghost note' is indicated by a bracket and '3' in measure 58. The fretboard diagram shows fingerings: 5, 7, 5, 7, 5, 7, 5, 4, 6, 7, 5, 7, 5, 7, 5, 7, 5, 4, 5, 7, 9, 10, 8, 9, 11, 0.
- System 2 (Measures 59-61):** Labeled with a key signature change to one sharp and a 4/4 time signature. The staff shows a sequence of notes with a hammer-on technique indicated by a bracket and '3' in measure 60. The fretboard diagram shows fingerings: 5, 7, 5, 5, 6, 6, 7, 7, 5, 5, 4, 4, 8, 8, 7, 7, 5, 7, 7, 5, 7.
- System 3 (Measures 62-64):** Labeled with a key signature change to one sharp and a 4/4 time signature. The staff shows a sequence of notes with a slide technique indicated by a bracket and 'Slide' in measure 63. The fretboard diagram shows fingerings: 5, 5, 7, 5, 7, 7, 5, 6, 7, 6, 9, 9, 7, 7, 5, 4, 8, 7, 5, 4, 8, 7.

Example 6 Incorporating hammer-on, ghost note and slide techniques into the functional bass accompaniment

Source: by author

2. ลีลาฟังก์ (Leela Funk) มีความยาว 3:49 นาที ใช้สังคีตลักษณ์แบบ ABAC อัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 119 อัตราจังหวะ 4/4 มีศูนย์กลางเสียงอยู่ที่โน้ต E ประพันธ์ด้วยลักษณะจังหวะซิกซ์ทีนโน้ตฟิลล์ สำหรับบทเพลงลีลาฟังก์ ผู้วิจัยเน้นให้อิเล็กทริกเบสเป็นเครื่องดนตรีนำและมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนจังหวะของบทเพลง โดยใช้แนวความคิดการประพันธ์ทำนองหลักในลักษณะเบสไลน์ด้วยจังหวะซิกซ์ทีนโน้ตฟิลล์ ซึ่งจะอธิบายแนวคิดในการประพันธ์ ดังต่อไปนี้

1) ทำนองหลักท่อน A¹, A² และ A³ ความยาวท่อนละ 8 ห้องที่จุดซ็อม AC และ E ตามลำดับ ผู้วิจัยใช้อาร์เปจีโอ ดอมนันต์ทบเจ็ด (dominant seventh arpeggio) ประกอบไปด้วยโน้ต E G# B และ D อาร์เปจีโอ A ดอมนันต์ทบเจ็ด ประกอบไปด้วยโน้ต A C# E และ G และโหมด A มิกโซลีดียน (mixolydian mode) ประกอบไปด้วยโน้ต A B C# D E F# และ G เป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ทำนอง ทั้งนี้การบรรเลงแนวทำนองหลักในท่อน A¹, A² และ A³ ผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทริกเบสเอาไว้ คือ

1.1) เทคนิคการดีดสลับ (alternate plucking) และการอุดสาย (string muting) ผู้วิจัยตั้งใจประพันธ์ทำนองหลักด้วยจังหวะซิกซ์ทีนโน้ตฟิลล์ยาวต่อเนื่อง เพื่อต้องการให้ผู้บรรเลงได้ฝึกทักษะเทคนิคการดีดสลับและการอุดสาย อีกทั้งสร้างลักษณะเสียงที่ขับเคลื่อนจังหวะให้แก่บทเพลง

1.2) เทคนิคการเคาะสาย ในห้องที่ 1, 3, 5 และ 7 ดัง Example 7

Example 7 The main melody of section A¹, which incorporates alternate plucking, string muting and hammer-on techniques

Source: by author

2) ทำนองหลักตอน C¹ ความยาว 5 ห้องที่จุดซั่ม D ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเล่นคอร์ดแยกเสียง (broken chord) เป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ทำนอง โดยประพันธ์ทำนองหลักแบบคอร์ดแยกเสียงบนทางคอร์ด E¹³ - D¹³ - Cmaj⁹ - Eb^{7(#5#9)} ตามลำดับ ทั้งนี้ในช่วงท้ายของทำนองตอน C¹ ในห้องที่ 27 จะเป็นทำนองที่ไม่มีคอร์ดกำกับ ทั้งนี้การบรรเลงแนวทำนองหลักในตอน C¹ ผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสเอาไว้ ดังนี้

2.1) เทคนิคการดีดข้ามสาย (string skipping) โดยประพันธ์แนวทำนองหลักด้วยโน้ตขั้นคู่ (interval) กว้าง เช่น ขั้นคู่ 15 ในห้องที่ 23 ขั้นคู่ 10 ในห้องที่ 24 และ 25 และขั้นคู่ 9 ในห้องที่ 26 เป็นต้น เพื่อต้องการให้ผู้บรรเลงได้ฝึกทักษะ เทคนิคการดีดข้ามสาย อีกทั้งสร้างลักษณะเสียงที่ซับซ้อนและน่าสนใจให้กับแนวทำนอง ดัง Example 8

Example 8 Incorporating string skipping techniques into the melodic theme of section C¹

Source: by author

2.2) เทคนิคการเล่นโกสตีโน้ตและเทคนิคการกวาดสาย (string raking) โดยประพันธ์ให้ทำนองหลักมีการเล่นโกสตีโน้ต 3 ตัวต่อเนื่องเพื่อสร้างลักษณะเสียงคล้ายจิ้งหะกอลงส่งเข้าหาโน้ตเสียงปกติ ด้วยเทคนิคการกวาดสายจากสายที่ 1 ถึงสายที่ 3 ในห้องที่ 23 จากสายที่ 1 ถึงสายที่ 4 ในห้องที่ 24-26 และจากสายที่ 2 ถึงสายที่ 4 ในห้องที่ 27 ดัง Example 9

Example 9 Incorporating ghost notes and raking techniques into the melodic theme of section C¹

Source: by author

3) ในช่วงเดี่ยวเปียโน ผู้วิจัยได้ประพันธ์เบสไลน์เพื่อให้ผู้เล่นได้ฝึกการบรรเลงสนับสนุน โดยสอดแทรกเทคนิคต่าง ๆ เอาไว้ อาทิ การเล่นโน้ตฮาร์โมนิก ที่จุด H ในห้องที่ 60-63 ดัง Example 10

Example 10 Harmonic techniques in the supportive bass accompaniment

Source: by author

3. ลีลาแจ๊ส (Leela Jazz) มีความยาว 7 นาที ใช้สังคีตลักษณ์แบบ ABA โดยในช่วงนำใช้อัตราความเร็วแบบ ยืดหยุ่น (rubato) และในช่วงทำนองหลักจนจบบทประพันธ์ใช้อัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 153 อัตราจังหวะ 4/4 ใน กุญแจเสียง (key) F ไมเนอร์ (minor) ประพันธ์ด้วยลักษณะจังหวะสเตรทเอท ทั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอช่วงนำของบทเพลงลีลาแจ๊ส โดยกำหนดให้อิเล็กทริกเบสบรรเลงเดี่ยวแนวทำนองหลักตอน A ในอัตราความเร็วยืดหยุ่น เพื่อสร้างบรรยากาศเสียงที่ล่องลอย ยืดหยุ่น และผ่อนคลาย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังกำหนดให้อิเล็กทริกเบสบรรเลงในช่วงเสียงสูงเพื่อส่งเสริมให้ผู้ฝึกได้ฝึกทักษะ การบรรเลงในตำแหน่งบนคอของอิเล็กทริกเบสที่แตกต่างจากการบรรเลงปกติ โดยในช่วงนำผู้วิจัยได้สอดแทรกเทคนิคการ บรรเลงอิเล็กทริกเบสเอาไว้ อาทิ

1) เทคนิคการเล่นควบสายทั้งแบบเล่นควบ 2 สาย (double-stop) ในห้องที่ 3-4, 5-6, 7-8 และ 13 และเล่น ควบ 3 สาย (triple-stop) ในห้องที่ 9-10 และ 11-12 เพื่อช่วยสร้างเสียงประสานระหว่างการบรรเลงเดี่ยว ดัง Example 11

The image displays three systems of musical notation for a bass guitar piece. The first system is marked 'Rubato' and '8va', featuring a 'Double-Stop' technique. The second system is marked '5' and '(8)', featuring 'Double-Stop' and 'RH tapped' techniques. The third system is marked '9' and '(8)', featuring 'Triple-Stop' and 'Double-Stop' techniques. The notation includes bass clef, key signature of two flats, and various musical symbols like notes, rests, and fingerings.

Example 11 Incorporating double and triple-stops techniques in the intro section

Source: by author

2) เทคนิคการจิ้มสาย (tapping) ในห้องที่ 3-4, 5-6 และ 7-8 เพื่อช่วยเติมเต็มมิติของเสียงให้มีทั้งย่านเสียงต่ำและสูงระหว่างบรรเลง ดัง Example 12

3) เทคนิคการเล่นรูดเสียง (glissando) ในห้องที่ 8-9 เพื่อเพิ่มมิติและความน่าสนใจให้แก่ทำนองด้วยลักษณะเสียงที่พุ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว ดัง Example 12

The musical score for Example 12 is presented in four systems, each with a staff and a fretboard diagram below it. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 4/4. The first system is marked 'Rubato' and '8va' (octave 8). It features a bass line with notes 15, 18, 22, 19, 22, 22, 21, 18, 17, 19, and 17. The right hand (RH) is tapped on the 18th fret. The second system starts at measure 5 and includes 'RH tapped' markings. The third system starts at measure 8 and includes a 'Glissando' marking. The fourth system starts at measure 11. The fretboard diagrams show the positions of the fingers (1-4) and the notes being played.

Example 12 Incorporating tapping and glissando techniques in the intro section

Source: by author

หลังจากช่วงนำสิ้นสุดลง อิเล็กทริกกีตาร์ถูกกำหนดให้เป็นเครื่องดนตรีหลักที่นำเสนอแนวทำนองหลักทั้งหมด โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดการประพันธ์ทำนองด้วยจังหวะสเตรทเทท ซึ่งมีรายละเอียดในการประพันธ์ ดังต่อไปนี้

1) ทำนองหลักตอน A¹ และ A² ความยาวตอนละ 16 ห้องที่จุดซ้อม B และ D ตามลำดับ ผู้วิจัยใช้บันไดเสียง F ไมเนอร์แบบแจ๊สเมโลดิก (jazz melodic minor scale) ประกอบไปด้วยโน้ต F G A^b B^b C D และ E เป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ทำนอง โดยประพันธ์ทำนองอยู่บนทางคอร์ด Abmaj⁷(^{#5})/G - B^b¹³ - C⁹(^b¹³) - Fm⁶ ความยาวคอร์ดละ 2 ห้อง ตามลำดับ ทั้งนี้ทางคอร์ดจะวน 2 เทียบต่อตอนทำให้ได้ความยาวทั้งหมด 16 ห้อง ดัง Example 13

Example 13 The main melody of section A

Source: by author

2) ทำนองหลักตอน B¹ ความยาว 8 ห้องที่จุดซ้อม C ผู้วิจัยใช้แนวคิดจากทฤษฎีโมดัลอินเตอร์เชนจ์และทฤษฎีการเปลี่ยนกุญแจเสียงร่วมกัน โดยในห้องที่ 30 ผู้วิจัยเปลี่ยนจากกุญแจเสียง F ไมเนอร์เข้าสู่กุญแจเสียง Eb เมเจอร์ (major) โดยใช้คอร์ด Fm⁶ เป็นคอร์ดร่วม (pivot chord) คอร์ดนี้ยืมมาจากกุญแจเสียง F ไมเนอร์แบบเมโลดิก (F melodic minor key) ซึ่งเป็นกุญแจเสียงคู่ขนาน (parallel key) ของ F ไมเนอร์ โดยทำหน้าที่เป็นคอร์ด i ใน F ไมเนอร์ และคอร์ด ii ใน Eb เมเจอร์พร้อมกัน เพื่อส่งเข้าหาคอร์ด I ในห้องที่ 31 และในห้องที่ 35 ผู้วิจัยเปลี่ยนกุญแจเสียงอีกครั้งจาก Eb เมเจอร์ เข้าสู่กุญแจเสียง C ไมเนอร์ โดยใช้คอร์ด B^b⁹(^{#11}) เป็นคอร์ดร่วม คอร์ดนี้ยืมมาจากกุญแจเสียง C ไมเนอร์แบบเนเชอรัล (C natural minor key) ซึ่งเป็นกุญแจเสียงคู่ขนานของ C ไมเนอร์ โดยทำหน้าที่เป็นคอร์ด V ใน Eb เมเจอร์ และคอร์ด bVII ใน C ไมเนอร์พร้อมกัน เพื่อส่งเข้าหาคอร์ด i ในห้องที่ 36 ทั้งนี้ในห้องที่ 36 ผู้วิจัยแทนคอร์ด i ด้วยคอร์ด Cm⁶ ซึ่งยืมมาจากกุญแจเสียง C ไมเนอร์แบบเมโลดิกที่เป็นกุญแจเสียงคู่ขนานของ C ไมเนอร์ เพื่อประพันธ์ทำนองบนคอร์ดนี้โดยใช้บันไดเสียง C ไมเนอร์แบบแจ๊สเมโลดิก เนื่องจากบันไดเสียงดังกล่าวมีโน้ต A^b เป็นองค์ประกอบ จึงสอดคล้องกับโครงสร้างของคอร์ด Cm⁶ ดัง Example 14

30

fm: i
Eb: ii
Fm⁶

I
Ebmaj⁹

D^ø Gm⁹ Abmaj⁹

35

Eb: V
cm: bVII
Bb⁹#11

i
Cm⁶

B^ø A^ø

Example 14 Modulation in section B¹

Source: by author

4. สื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส ผู้วิจัยได้เผยแพร่ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ผ่านช่องทางยูทูป ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) บทเพลงต้นฉบับ ทำหน้าที่เป็นแม่แบบให้ผู้ฝึกเรียนรู้แนวทางการบรรเลงที่ถูกต้องและเข้าใจเจตนารมณ์ของผู้วิจัย 2) ร่องเสียงสนับสุนที่ตัดเสียงอิเล็กทรอนิกส์เบสออก ช่วยจำลองสภาพแวดล้อมการบรรเลงรวมวงจริง ทำให้ผู้ฝึกได้ฝึกทักษะการฟังและการบรรเลงให้สอดคล้องกับเครื่องดนตรีอื่น และ 3) โน้ตเพลงในรูปแบบ PDF ที่สามารถดาวน์โหลดได้ เพื่อให้ผู้ฝึกสามารถศึกษาโครงสร้างบทประพันธ์ เทคนิคการบรรเลง และแนวคิดทางทฤษฎีดนตรีได้อย่างละเอียดควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติ องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ฝึกปฏิบัติได้อย่างสะดวกทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้ยังเปิดช่องทางติดต่อสอบถามเพิ่มเติมผ่านเฟซบุ๊ก ดิกต็อก และอินสตาแกรม

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างสรรค์ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางดนตรีที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบสในลีลาดนตรีสมัยนิยม โดยผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. การเลือกใช้ลีลาดนตรีในการประพันธ์ โดยเลือกประพันธ์บทเพลงใน 3 ลีลา ได้แก่ บลูส์ ฟังก์ และแจ๊ส เนื่องจากดนตรีทั้ง 3 ลีลานี้เป็นรากฐานสำคัญของดนตรีสมัยนิยมในปัจจุบัน โดยดนตรีบลูส์มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อดนตรีแจ๊สและดนตรีสมัยนิยมหลายรูปแบบ¹² ส่วนดนตรีฟังก์เป็นการพัฒนาต่อยอดจากดนตรีแจ๊สและโซล (soul) ที่เน้นการขับเคลื่อนจังหวะด้วยเสียงเบสและกลอง¹³ และดนตรีแจ๊สเป็นลีลาดนตรีที่ให้ความสำคัญกับการด้นสด อิสระทางจังหวะและเสียงประสาน¹⁴

การประพันธ์บทเพลงใน 3 ลีลาดังกล่าวจึงช่วยให้ผู้ฝึกได้ฝึกทักษะพื้นฐานที่สามารถถ่ายโอนไปสู่ลีลาดนตรีสมัยนิยมอื่น ๆ ได้ เช่น ร็อก อาร์แอนด์บี (rhythm and blues) โซล และฟิวชั่น (fusion) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการสร้างนวัตกรรมและสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์เบส

2. การเลือกใช้สังคีตลักษณะของดนตรีแจ๊สเป็นโครงสร้างหลักในการประพันธ์ทั้ง 3 บทเพลงย่อย สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า สังคีตลักษณะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ดนตรีแจ๊สรับมาจากดนตรีคลาสสิก ในการบรรเลงบทเพลงแจ๊สมาตรฐาน

¹² Roger Kamien, *Music: An Appreciation*, 4th brief ed. (New York: McGraw-Hill, 2002), 362.

¹³ Rickey Vincent, *Funk: The Music, The People, and The Rhythm of The One* (New York: St. Martin's Griffin, 1996), 10.

¹⁴ Mark Evan Bonds, *A History of Music in Western Culture* (Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2003), 513.

(standard jazz) นักดนตรีจะใช้สังคีตลักษณะเป็นกรอบในการสร้างทำนองต้นสดอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ผู้บรรเลงทุกคนสามารถดำเนินเพลงไปในทิศทางเดียวกันได้ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการต้นสด ง่ายต่อการจดจำ และทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงบทเพลงได้โดยไม่ยากนัก¹⁵ การเลือกใช้สังคีตลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละบทเพลงจึงช่วยให้ผู้ฝึกได้เรียนรู้และทำความเข้าใจโครงสร้างของดนตรีแจ๊สที่หลากหลาย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึกทักษะการต้นสดและการบรรเลงรวมวง

3. การเลือกใช้จังหวะที่สอดคล้องกับลีลาดนตรี การใช้จังหวะซฟเฟิลในบทเพลงลีลาบลูส์ สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของดนตรีบลูส์ที่ให้ความรู้สึกพุ่งและโยน¹⁶ การใช้จังหวะซิกซ์ทีนโนตฟีลล์ในบทเพลงลีลาฟังก์สะท้อนถึงความซับซ้อนของจังหวะที่เป็นหัวใจสำคัญของดนตรีฟังก์¹⁷ และการใช้จังหวะสเตรทเทปในบทเพลงลีลาแจ๊สแสดงถึงการพัฒนาของดนตรีแจ๊สร่วมสมัยที่แตกต่างจากดนตรีแจ๊สแบบดั้งเดิมที่มักใช้จังหวะสวิง (swing) การเลือกใช้จังหวะที่แตกต่างกันในแต่ละลีลาจึงช่วยให้ผู้ฝึกได้ฝึกทักษะการบรรเลงจังหวะที่หลากหลาย และเข้าใจลักษณะเฉพาะของแต่ละลีลาได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์ในวงดนตรีสมัยนิยม

4. การสอดแทรกเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายในทั้ง 3 บทเพลง ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูง สอดคล้องกับแนวความคิดการประพันธ์บทเพลงฝึกทักษะ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากนักประพันธ์ชั้นนำ อาทิ จอห์น พาทีทูกชี จากบทเพลง “Reggae (Shuffle Style)”¹⁸ ไชมอน ทรูป จากบทเพลง “Smack Talk”¹⁹ และเจโค ปัสโตรียัส จากบทเพลง “Teen Town”²⁰ เป็นต้น โดยเทคนิคต่าง ๆ ที่สอดแทรกไว้มีความเหมาะสมกับบริบทของบทเพลงและช่วยเพิ่มความหลากหลายทางดนตรี การใช้เทคนิคพื้นฐาน เช่น การดีดสลับและการอุดสายในทุกบทเพลง สอดคล้องกับแนวคิดของบรูซ เกรทซ์ (Bruce Gertz) ที่เห็นว่าเทคนิคเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นต่อการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์²¹ และการใช้เทคนิค เช่น การเล่นควบสาย การจิ้มสาย และการเล่นโน้ตฮาร์โมนิก ช่วยเพิ่มความท้าทายให้กับผู้ฝึก

5. การใช้ทฤษฎีโมดอลอินเตอร์เชนจ์และการเปลี่ยนกุญแจเสียงในบทเพลงลีลาแจ๊ส สอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ซี. กูดแมน (John C. Goodman) ที่อธิบายว่า การยืมหรือแทนที่คอร์ดที่มาจากกุญแจเสียงอื่นช่วยเพิ่มความหลากหลายของเสียงประสานและสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างออกไป²² การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเหล่านี้ในบทประพันธ์ช่วยให้บทเพลงมีความซับซ้อนและน่าสนใจมากขึ้น และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฝึกได้เรียนรู้แนวคิดทางทฤษฎีดนตรีในระดับสูงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการต้นสดหรือการประพันธ์เพลงได้ อย่างไรก็ตาม การเข้าใจทฤษฎีเหล่านี้จำเป็นต้องการความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีดนตรีในระดับหนึ่ง ดังนั้นผู้ฝึกควรศึกษาทฤษฎีดนตรีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

6. การเผยแพร่บทประพันธ์เพลงในรูปแบบสื่อออนไลน์ผ่านช่องทางยูทูป ที่มีทั้งบทเพลงต้นฉบับ ร่องเสียงสนับสนุน และโน้ตเพลงในรูปแบบ PDF เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัลในปัจจุบัน ช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ฝึกปฏิบัติได้อย่างสะดวกโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การมีร่องเสียงสนับสนุนที่ตัดเสียงอิเล็กทรอนิกส์ออกไปช่วยให้ผู้ฝึกสามารถฝึก

¹⁵ Teerus Laohverapanich, *Jazz Theory and Improvisation* (Bangkok: Tana Press, 2021), 9. (in Thai)

¹⁶ John Patitucci, *Ultimate Play-Along for Bass* (New York: Manhattan Music, 1996), 10.

¹⁷ Rickey Vincent, *Funk: The Music, The People, and The Rhythm of The One* (New York: St. Martin's Griffin, 1996), 13.

¹⁸ John Patitucci, *Ultimate Play-Along for Bass* (New York: Manhattan Music, 1996), 31.

¹⁹ Rockschool, *Bass Grade 5* (London: Hal Leonard Europe Limited, 2018), 56.

²⁰ Jaco Pastorius, *The Essential Jaco Pastorius*, trans. Dan Towey, Matt Scharfglass, and Chris Kringel (Milwaukee, WI: Hal Leonard, 2002), 92.

²¹ Bruce Gertz, *Mastering the Bass Book 1* (Pacific, MO: Mel Bay Publications, 2001), 16.

²² John C. Goodman, *Bass Theory: The Electric Bass Guitar Player's Guide to Music Theory* (Scotts Valley, CA: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017), 144.

บรรเลงร่วมกับเสียงดนตรีได้แม้ไม่มีนักดนตรีจริง ๆ มาบรรเลงร่วม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการฝึกทักษะการฟัง นอกจากนี้การมีโน้ตเพลงในรูปแบบ PDF ที่สามารถดาวน์โหลดได้ยังช่วยให้ผู้ฝึกสามารถศึกษาโครงสร้างและรายละเอียดของบทเพลงได้อย่างละเอียด อย่างไรก็ตาม การเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับผู้ฝึกบางคน โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนโดยตรง ดังนั้นการนำบทประพันธ์นี้ไปใช้ในการเรียนการสอนควบคู่กับการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจะช่วยให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

7. การถ่ายโอนและการปรับใช้กรอบแนวคิดสู่บริบทของอิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยชิ้นนี้ถ่ายโอนกรอบแนวคิดจากงานวิจัย “ขึ้นสาย บรรเลงเพลงกีตาร์ไฟฟ้า” มาสู่บริบทของอิเล็กทรอนิกส์ โดยจำเป็นต้องมีการปรับตัวที่มีนัยสำคัญใน 3 ด้าน เนื่องจากความแตกต่างเชิงพื้นฐานระหว่างบทบาทของเครื่องดนตรีทั้งสองในวงดนตรีสมัยนิยม ได้แก่ 1) การวางแผนให้อิเล็กทรอนิกส์แสดงศักยภาพในหลายมิติภายในบทเพลงเดียว ทั้งในฐานะเครื่องดนตรีทำนองหลัก การบรรเลงเบสไลน์สนับสนุน และการบรรเลงเดี่ยว 2) การออกแบบเบสไลน์ให้สะท้อนพื้นฐานลักษณะจังหวะที่แตกต่างกันในแต่ละลีลา โดยอิเล็กทรอนิกส์และอิเล็กทรอนิกส์กีตาร์ทำหน้าที่บรรเลงสอดประสานกัน กล่าวคือ อิเล็กทรอนิกส์มักบรรเลงโน้ตพื้นฐาน (root) ของคอร์ดพร้อมทั้งขับเคลื่อนจังหวะ ในขณะที่อิเล็กทรอนิกส์กีตาร์มักบรรเลงคอร์ดหรือแนวทำนอง 3) การจัดทำโน้ตสองระบบควบคู่กัน คือโน้ตดนตรีตะวันตกและเบสแท็บลาเจอร์ เนื่องจากเบสแท็บลาเจอร์ช่วยถ่ายทอดการระบุตำแหน่งเฟร็ตและสายในการบรรเลง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสีเสียง (timbre) และทางนิ้ว (fingering) ในการดำเนินรูปแบบการขับเคลื่อนจังหวะ (groove pattern) ของเบสไลน์ในแต่ละลีลา

สรุป (Conclusion)

การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ชุดบทประพันธ์เพลง “เบส 3 ลีลา” ซึ่งเป็นนวัตกรรมและสื่อออนไลน์สำหรับฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์ โดยบทประพันธ์มีความยาวรวม 16:30 นาที ประกอบด้วย 3 บทเพลงย่อย คือ

1. ลีลาบลูส์ โดยมีโครงสร้างบทเพลง ดัง Table 1

Table 1 Musical Structure “Leela Blues”

Source: by author

Structure		Measure	Rehearsal Mark
section A ¹ and A ²	Main melody	2-25	A-B
transition		26-30	C
Electric guitar solo		31-65	D
transition		66-70	E
Electric bass solo		71-83	F
transition		84-88	G
section A ³	Main melody (final statement)	88-99	H
Outro		100-106	I

2. ลีลาฟังก์ โดยมีโครงสร้างบทเพลง ดัง Table 2

Table 2 Musical Structure “Leela Funk”

Source: by author

Structure		Measure	Rehearsal Mark
section A ¹ , B ¹ , A ² , C ¹ and A ³	Main melody	1-35	A-E
Electric bass solo		36-43	F
Piano solo		44-71	G-H
section A ⁴ , B ² , A ⁵ and C ²	Main melody (final statement)	72-101	I-L

3. ลีลาแจ๊ส โดยมีโครงสร้างบทเพลง ดัง Table 3

Table 3 Musical Structure “Leela Jazz”

Source: by author

Structure		Measure	Rehearsal Mark
Intro		1-14	A
section A ¹ , B ¹ and A ²	Main melody	15-54	B-D
Electric bass solo		55-78	E
Electric guitar solo		79-158	F
Drum set solo		159-190	G
section A ³ , B ² and A ⁴	Main melody (final statement)	191-230	H-J

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางทฤษฎีดนตรีและเทคนิคการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้องกับลักษณะของแต่ละลีลา โดยใช้สังคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊สเป็นโครงสร้างหลัก เลือกใช้จังหวะที่เหมาะสมกับแต่ละลีลา และสอดแทรกเทคนิคการบรรเลงที่หลากหลายตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูง ทำให้บทประพันธ์มีความท้าทายและเหมาะสมสำหรับการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์

การเผยแพร่บทประพันธ์ในรูปแบบสื่อออนไลน์ผ่านช่องทางยูทูปที่มีทั้งบทเพลงต้นฉบับ ร้องเสียงสนับสนุน และโน้ตเพลงในรูปแบบ PDF ดัง Figure 1-6 ช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ฝึกปฏิบัติได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ การเผยแพร่ในรูปแบบวิชาการยังเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับผู้สนใจศึกษาการประพันธ์เพลงสำหรับอิเล็กทรอนิกส์ต่อไป งานวิจัยนี้จึงตอบสนองต่อความต้องการด้านการฝึกทักษะการบรรเลงอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย และเป็นส่วนหนึ่งในการขยายคลังบทเพลงสำหรับการฝึกปฏิบัติอิเล็กทรอนิกส์ในสถานตรียนิยม ซึ่งยังมีจำนวนจำกัดในปัจจุบัน ในเชิงองค์ความรู้ทางวิชาการงานวิจัยชิ้นนี้ยังแสดงให้เห็นว่ากรอบแนวคิดการสร้างสื่อการฝึกทักษะผ่านดนตรีสมัยนิยมสามารถถ่ายทอดข้ามเครื่องดนตรีที่มีบทบาทต่างกันในวงได้ โดยต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับบทบาทและธรรมชาติของเครื่องดนตรีปลายทาง ทั้งในด้าน การออกแบบบทบาทของเครื่องดนตรีในบทเพลง การออกแบบเบสไลน์ที่สะท้อนลักษณะจังหวะเฉพาะของแต่ละลีลา และการจัดทำโน้ตสองระบบควบคู่กัน สิ่งที่ค้นพบในกระบวนการปรับตัวดังกล่าวถือเป็นองค์ความรู้ที่เพิ่มเติมจากงานวิจัยต้นแบบ และเป็นแนวทางสำหรับการสร้างสื่อการฝึกทักษะสำหรับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวงดนตรีสมัยนิยมต่อไปในอนาคต

Figure 1 QR code for Leela Blues

Source: by author

Figure 2 QR code for Leela Blues (backing track)

Source: by author

Figure 3 QR code for Leela Funk

Source: by author

Figure 4 QR code for Leela Funk (backing track)

Source: by author

Figure 5 QR code for Leela Jazz

Source: by author

Figure 6 QR code for Leela Jazz (backing track)

Source: by author

References

- Bonds, Mark Evan. *A History of Music in Western Culture*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2003.
- Gertz, Bruce. *Mastering the Bass Book 1*. Pacific, MO: Mel Bay Publications, 2001.
- Goodman, John C. *Bass Theory: The Electric Bass Guitar Player's Guide to Music Theory*. Scotts Valley, CA: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017.
- Kamien, Roger. *Music: An Appreciation*. 4th brief ed. New York: McGraw-Hill, 2002.
- Laohverapanich, Teerus. *Jazz Theory and Improvisation*. Bangkok: Tana Press, 2021. (in Thai)
- Malone, Sean. *A Portrait of Jaco: The Solos Collection*. Milwaukee, WI: Hal Leonard, 2002.
- Pastorius, Jaco. *The Essential Jaco Pastorius*. Transcribed by Dan Towey, Matt Scharfglass, and Chris Kringel. Milwaukee, WI: Hal Leonard, 2002.
- Patitucci, John. *Ultimate Play-Along for Bass*. New York: Manhattan Music, 1996.
- Rockschool. *Bass Grade 5*. London: Hal Leonard Europe Limited, 2018.
- Sitson, Siraphop. *Practice of Electric Bass*. Bangkok: Tana Press, 2024. (in Thai)
- Sitson, Siraphop. *"Seangsan" for Mixed Ensemble Thai and Jazz Music*. Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Rajabhat University, 2020. (in Thai)
- Sungwijit, Jetnipith. "Creative Research 'Kheun Sai Bunleng for Electric Guitar.'" *Rangsit Music Journal* 21, no. 1 (January-June 2026): R0205. <https://doi.org/10.59796/rmj.V21N1.2025.R0205>. (in Thai)
- Sungwijit, Jetnipith. *Kheun Sai Bunleng for Electric Guitar*. Bangkok: Tana Press, 2024. (in Thai)
- Vincent, Rickey. *Funk: The Music, The People, and The Rhythm of The One*. New York: St. Martin's Griffin, 1996.